

ORTAÖĞRETİM MOBİLYA VE İÇ MEKÂN TASARIMI EĞİTİM PROGRAMI VE EĞİTMEN GÖRÜŞLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Cebrail AÇIK^{*,1}

¹Mili Eğitim Bakanlığı Onikişubat İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, 46050, Kahramanmaraş

*Sorumlu yazar: cebrail46@hotmail.com

Cebrail AÇIK: <https://orcid.org/0000-0002-1094-6946>

Please cite this article as: Açıık, C. (2023) Ortaöğretim mobilya ve iç mekân tasarımı eğitim programı ve eğitimden görüşleri üzerine bir araştırma, Turkish Journal of Forest Science, 7(1), 17-34

ESER BİLGİSİ / ARTICLE INFO

Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş 5 Kasım 2022 / Received 5 November 2022

Düzeltilmelerin gelişi 8 Ocak 2023 / Received in revised form 8 January 2023

Kabul 10 Ocak 2023 / Accepted 10 January 2023

Yayımlanma 30 Nisan 2023 / Published online 30 April 2023

ÖZET: Milli Eğitim Bakanlığı mesleki eğitim kurumlarında Mobilya ve Dekorasyon eğitimi 2007 yılına kadar bir mesleki eğitim alanı olarak faaliyet göstermiştir. Daha sonra 2007-2012 yılları arasında Ahşap Teknolojisi alanı eğitimi olarak faaliyet göstermiş ve o zamandan bu yana ise Mobilya ve İç Mekân tasarımı alanı eğitimi olarak faaliyet göstermeye devam etmektedir. Mesleki ve teknik eğitim kurumları, Mobilya ve İç Mekân Tasarımı sektörüne en fazla kalifiye eleman yetiştiren, ülkemizde en yaygın eğitim kurumlarıdır. Ortaöğretim düzeyinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanında 415 farklı okulda 40.584 öğrenci bulunmaktadır. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanının eğitim programı, Türkiye 11. Kalkınma Planı (2019-2023) ve 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2020-2021 eğitim-öğretim yılı itibari ile güncellenerek uygulamaya konulmuştur. Bu çalışmada, Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı eğitim programı, öğrenci ile sektör arasında kilit rol oynayan öğretmenler tarafından değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular analiz edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen analiz bulguları ile Mobilya ve İç Mekân Tasarımı eğitimi alanındaki resmi veriler taranarak ilişki kurulmaya çalışılmıştır. Sonuç olarak, Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı öğrenci sayısının Türkiye çapında azaltılması gerektiği belirlenmiştir. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında derslere giren mobilya iç mekân tasarım alanı öğretmenleri, mevcut ders müfredatının sabit kalmasını uygun görmüşlerdir. Ancak bazı derslerin haftalık ders saati ve modül sayısının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler genel olarak, alan derslerini işlemek için yeterli fiziksel imkânlarla ve donanıma sahip olduklarını, alan derslerini işlemek için yeterli düzeyde eğitim materyallerine erişebildiklerini, alan derslerini işlerken hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını, dersleri işlemek için öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Mobilya, iç mekân, mesleki eğitim

A RESEARCH ON THE SECONDARY EDUCATION FURNITURE AND INTERIOR DESIGN EDUCATION PROGRAM AND EDUCATOR OPINIONS

ABSTRACT: Furniture and Decoration education in the vocational education institutions of the Ministry of National Education operated as a vocational training department until 2007. Later, between 2007 and 2012, it operated as a Wood Technology department training and since then it continues to operate as a Furniture and Interior Design department training. Vocational and technical education institutions are our country's most widespread education institutions, which train the most qualified personnel for the furniture and interior design sector. There are 40,584 students in 415 different schools in the department of Furniture and Interior Design at secondary education level. The education program of the Furniture and Interior Design department has been updated and put into practice as of the 2020-2021 academic year by the Ministry of National Education, within the scope of the 11th Development Plan of Turkey (2019-2023) and the 2023 Education Vision. In this study, the Furniture and Interior Design training program was evaluated by the teachers who play a key role between the student and the sector, and the findings were tried to be analyzed. It was tried to establish a relationship with the analysis findings obtained by scanning the official data in the department of Furniture and Interior Design education. As a result, it was determined that the number of students in the department of Furniture and Interior Design should be reduced throughout Turkey. Furniture interior design teachers, who take classes in vocational and technical education institutions, have found it appropriate to keep the current course curriculum constant. However, they stated that some courses should increase the number of weekly course hours and modules. Teachers generally stated that they have sufficient physical facilities and equipment to teach the department courses, they can access sufficient educational materials to teach the department courses, they need in-service training while teaching the department courses, and the readiness level of the students to teach the courses is insufficient.

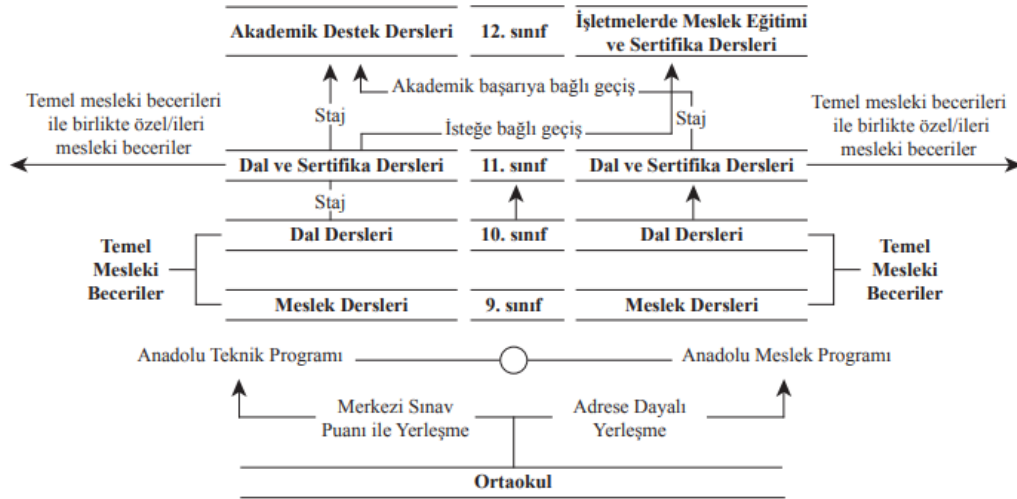
Keywords: Furniture, interior, vocational education

GİRİŞ

Birçok ülkede mesleki ve teknik eğitim ile ilgili tartışılan konulara bakıldığında, benzerlikler olduğu ve farklı seviyelerde de olsa benzer sorunların varlığını sürdürmeye devam ettiği bilinmektedir. Sorunların sadece mesleki eğitimin içyapısıyla ilgili değil, dış etkenlere de bağlı olduğu görülmektedir. Bu nedenle de sadece eğitimde değil ayrıca dışsal faktörlerde de iyileştirilmeler yapılmadan kalıcı ve sürdürülebilir çözümler üretmenin çok zor olduğu görülmektedir. Türkiye’de de mesleki ve teknik eğitimle ilgili benzer sorunlar varlığını devam ettirmektedir. Birincisi, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına akademik başarısı nispeten düşük öğrencilerin kümelendiği görülmektedir. İkincisi, eğitim sürecinin sektör ile sistematik ortaklıkla yürütülmesinde yaşanan eksikliklerdir. Üçüncüsü ise, mesleki ve teknik eğitim mezunlarının çalışma hayatlarında yaşanan sorunlardır (Özer, 2019). Sektörde okul-sanayi ile işbirliği yapan işletme sayısı %31,8’dir. İşletmeler okul-sanayi işbirliğine gereği kadar önem vermemektedirler. Mesleki ve teknik eğitime verilen önemin azalması neticesiyle nitelikli eleman sıkıntısının arttığına inanan işletme sayısı %86,4’dir (Çolak ve Çetin 2016). Öte yandan, 2023 Eğitim vizyonu ile dünyanın en büyük 10 ekonomisi arasına girme yolculuğunda olan Türkiye’nin bilim, sanayi ve teknoloji politikaları ile birlikte temel

eğitmeden mesleki eğitime kadar tüm eğitim olgusunu değiştirmesi zorunlu bir hal almıştır. Ülkemizin Endüstri 4.0 treninde yer alabilmesi için mesleki ve teknik eğitimde ihtiyaç duyulan değişim ve dönüşümü gerçekleştirmesi bir zorunluluktur (Bozgeyikli, 2019). Mesleki eğitimin yapısı gereği çok paydaşlı olması, paydaşların sorunlara hassasiyetini hareketlendirmiş, ilgili paydaşlar mesleki eğitimi güçlendirmek için çok sayıda araştırma yapmış, sorunlar tespit edilmeye çalışılmış ve çözümler geliştirilmiştir. Bu çalışmalara bakıldığında hem tespit edilen sorunlarda hem de bu sorunlar için geliştirilen çözümlerde benzer ilişkiler olduğu bilinmektedir (Özer, 2018). Mesleki eğitim, hem eğitim hem de istihdam yaklaşımının güçlü yanlarını kendisinde barındıran günü kurtarıcı bir eğitim anlayışından, daha sürdürülebilir bir mesleki hayat olabilme yolunda ciddi bir dönüşüme doğru gitmektedir. Eğitim ve iş piyasası arasındaki uyumu farklı bağlamlarda değerlendiren kuramlar da, yeni dönüşümün mezunlar ve iş piyasaları açısından oldukça olumlu olduklarını göstermektedir (Özer, 2020).

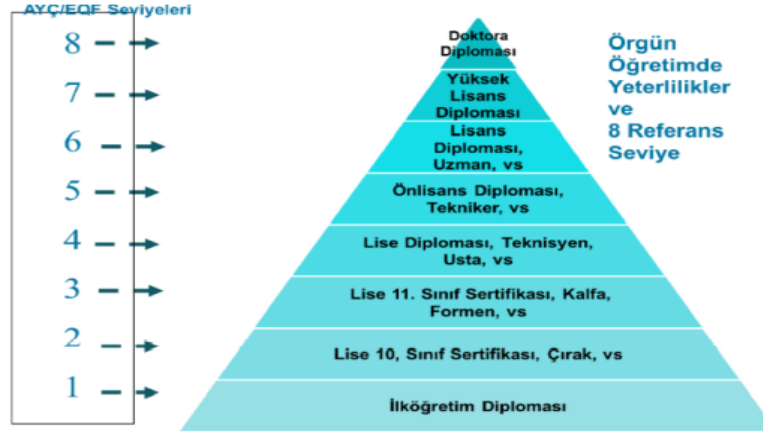
Türkiye’de Meslekî ve Teknik Anadolu Liselerinde 54 alanda ve bu alanlar altındaki 199 dalda öğretim programı uygulanmaktadır. Programlarda 9. sınıfta meslekî alan eğitimi, 10. 11. ve 12. sınıfta meslek alanına bağlı olarak dal eğitimi verilmektedir. Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde, Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik olmak üzere iki ayrı program sunulmaktadır. Anadolu teknik programında öğrenciler 40 gün staj yaparken Anadolu meslek programında 10 ay iş yeri eğitimi yaptırılmaktadır. Anadolu teknik programı daha fazla akademik ağırlıklı bir eğitim programına sahip olup bu programdan mezun olanların yükseköğretime devam etmeleri ve mesleki ve teknik yükseköğretimin bu bağlamda nitelikli insan kaynağına sahip olması hedeflenmiştir. Anadolu meslek programı ise, daha fazla uygulama ağırlıklı bir eğitim imkânı sunmaktadır. Dolayısıyla bu program mezunlarının yükseköğretime devamından ziyade sektörün nitelikli teknik eleman ihtiyacını karşılaması ana hedefidir. Ülkemizde yapılan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi eğitim modeli aşağıda Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Modeli (Canbal ve ark. 2020)

2020 yılından itibaren ülkemizin mesleki ve teknik eğitim öğretim yapısında çeşitli akreditasyonlar yapılmıştır. Söz konusu süreçte; Avrupa Yeterlilik Çerçevesi, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, uluslararası gelişmeler, iş hayatında ve mesleklerde meydana gelen gelişmeler, 3. ve 4. seviye ulusal meslek standartları ve ulusal yeterlilikler oluşturulmuştur. 10.sınıf ortak alan eğitimini tamamladığında ulusal meslek standartlarına göre 2. Seviye

düzeyinde çıraklık belgesi, 11.sınıf dal eğitimini tamamladığında ulusal meslek standartlarına göre 3. Seviye düzeyinde kalfalık belgesi, 12.sınıf alan dal eğitimini tamamladığında ulusal meslek standartlarına göre 4. Seviye düzeyinde ustalık belgesine eşdeğer diploma alınabilmektedir. Ülkemizde Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi (AYÇ) ve Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinde (UYÇ) sekiz referans seviyeli eğitim mevcuttur. Aşağıda Şekil 2' de yeterlilikler çerçevesinde eğitim seviyeleri görülmektedir.

Şekil 2. Yeterlilikler ve Referans Seviyeleri (Üstün ve ark. 2016)

Ülkemizde, Mobilya ve İç Mekân Tasarım eğitimi ile ilgili konuların ortaokullarda 7. ve 8. Sınıflarda okutulan teknoloji ve tasarım dersiyle 1.Seviye Ulusal Mesleki yeterlilik düzeyinde başladığını söyleyebiliriz. Lise düzeyinde, Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı bölümlerinde 4.Seviye Ulusal Mesleki yeterlilik düzeyine ulaşmaktadır. Ayrıca alanla ilgili bazı derslerin sanat ve tasarım, tasarım teknolojileri ve inşaat teknolojileri bölümlerinde de okutulduğu da görülmektedir. Yükseköğretim programlarındaki Meslek yüksekokullarında, mobilya ve dekorasyon bölümü ve iç mekân tasarımı bölümü olmak üzere iki farklı bölümde alan eğitimi olarak, 5.Seviye Ulusal Mesleki yeterlilik düzeyinde okutulmaktadır.

Türkiye’de Ortaöğretim düzeyinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı eğitimi üzerine yapılan bazı akademik çalışmalar incelenmiştir. Küçüköğlü (2018), Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği bilincini analiz etmiştir. Kolutek ve Bal (2017), Türkiye’de mobilya sektörü için öğrenci yetiştiren ortaöğretim kurumlarındaki mobilya üretimi yapılan iş yerlerinde beceri eğitiminin verimliliğini incelemişlerdir. Bal ve ark. (2019), Türkiye’de mobilya endüstrisi için eleman yetiştiren mesleki eğitim merkezlerinin önemini araştırmışlardır. Öğrencilerle ilgili son beş yıla ait bazı önemli bilgiler toplamışlar ve bu bilgiler ışığında mobilya endüstrisindeki işçi durumunu analiz etmişlerdir. Çolak ve Çetin (2016), KOBİ mobilya endüstrisi işletmelerinin teknik elemanlarda aradığı nitelikleri araştırmışlardır. Aydın ve ark. (2017), mobilya imalatında Türkiye imalat sanayisinin ihtiyaç duyduğu işgücü, meslek liseleri ve yükseköğretim kurumlarının mobilya ve dekorasyon programlarını değerlendirilerek GZFT çözümlemesini gerçekleştirmişlerdir. Akpınar (2003), ülkemizdeki eğitim sorunlarından birisinin de, ortaöğretim ile yükseköğretim arasındaki kopukluk olarak değerlendirmiştir. Eğitimin en temel amacı olan öğrenme, önemli oranda ilgili ön öğrenmelere ve öğrencilerin hazırbulunluşluk düzeyine bağlı olduğunu, bunun sonucunda yükseköğretimdeki öğrenme problemlerinin bir kısmının, ortaöğretimden kaynaklandığı söylemiştir. Bu açıdan, Ortaöğretimle ilgili bir reform çabasının, eğitimin bütünlüğü içinde

ele alınması ve yükseköğretim ile birlikte düşünülmesi gerektiğini, ayrıca Meslek yüksekokulu öğrencilerinin büyük kısmının ortaöğretimde aynı alanda eğitim görmüş öğrencilerden oluştuğu bilinen bir gerçek olduğunu belirtmiştir. Bu önermeler doğrultusunda yükseköğretim ön lisans düzeyinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Eğitimi ile ilgili literatürden faydalanılmıştır.

Erkul ve ark. (2016), Meslek yüksekokullarında mobilya ve dekorasyon eğitimi ile ilgili durum saptaması yapmışlar, sorunlar belirlenmiş ve sorunlara yönelik çözüm önerileri getirmişlerdir. Meslek yüksekokullarında bu öneriler uygulamaya geçirildiği takdirde, mobilya ve dekorasyon eğitimi daha verimli, etkili, nitelikli ve kaliteli olacağını bildirilmişlerdir. Ulay (2020), mobilya endüstrisindeki işletmelerin en önemli problemlerinden biri kabul edilen kalifiye personel ihtiyacı ve Meslek yüksekokullarındaki eğitim ile mobilya sektörünün personel ihtiyaç durumu analiz etmiştir. Toker ve ark. (2016), Meslek yüksekokullarındaki mobilya ve dekorasyon bölümünün sektör içindeki yeri, durumu ve sorunlarını irdelemişlerdir. Aşkın ve ark. (2020), mobilya ve dekorasyon programından mezun olan öğrencilerin, üniversite-sanayi işbirliği çerçevesinde aldıkları ön lisans eğitimlerinin iş hayatlarına olan katkısını araştırmışlardır. Uzun (2018), mobilya ve dekorasyon bölümü Meslek yüksekokulu öğrencilerinin eğitimleri boyunca birçok el aleti ve makine kullanımı esnasında izometrik kavrama kuvvetlerinin belirlenmesini araştırmıştır. Şeker ve ark. (2022), Meslek yüksekokulu mobilya ve dekorasyon bölümü öğrencilerinin bilgisayar destekli çizim eğitimleri, genel gelişimleri ve gelecekleri hakkındaki görüşlerini araştırmışlardır.

Mobilya ve İç Mekân Tasarımı eğitimi, ülkemizde Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde yaklaşık 40.000 kişilik öğrenci sayısı ile yükseköğretim programlarındaki öğrenci sayısından oldukça daha fazladır. Bu sayının mobilya üretim sektöründeki hacmi de oldukça fazladır. Yukarıdaki literatür çalışmalarında ortaöğretim programlarındaki mobilya ve iç mekân tasarım eğitimi ile ilgili araştırma konularının mesleki eğitim müfredatı odaklı olmadığı görülmektedir. Zengin, (2021), lise düzeyinde halen eğitime devam eden mobilya bölümlerinin mesleki eğitim odaklı güncel sorunlarının akademik düzeyde ele alınmaması ve araştırılmaması bu sorunların güncelliğini yitirmemesi ile sonuçlandığını açıklamıştır. Bu çalışmada ise, Türkiye 11. Kalkınma Planı (2019-2023) ve 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında, 2020-2021 eğitim-öğretim yılı itibari ile uygulamaya konulan ortaöğretim düzeyi Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanının eğitim ve eğitim programının mevcut durumu incelenmiştir. Öğrenci ile sektör arasındaki arz talep dengesinde en önemli konumda olan alan öğretmenlerinin, Mobilya ve İç Mekân Tasarımı eğitim programı ve uygulama koşulları üzerine değerlendirmeleri araştırılmıştır.

MATERYAL VE YÖNTEM

Materyal

Araştırma, “2023 Eğitim Vizyonu kapsamında güncellenen Mobilya ve İç Mekân Tasarım alanı Mobilya Üretim Teknolojisi dalı eğitim programı, müfredat içeriği ve içerik dışı uygulama koşullarına uygunluk bakımından öğretmenler tarafından olumlu değerlendirilmiştir” hipotezi amaç alınarak materyal ve yöntemler belirlenmiştir. Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) tarafından 23/03/2020 tarihli ve 9 sayılı kararı ile onaylanarak 2751 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan ve 2020-2021

eğitim-öğretim yılı itibarı ile uygulamaya konulan Mobilya ve İç Mekân Tasarımının alanının, Mobilya Üretim Teknolojisi dalında uygulanan haftalık ders çizelgesi ile birlikte çerçeve öğretim programları ve bu programları uygulayan öğretmenler çalışma materyallerini oluşturmuştur. Bu öğretim programı iki dala ayrılmaktadır. Bu dallardan Mobilya Üretim Teknolojisi dalı, Mobilya İç Mekân Ressamlığı dalından ülkemizde yaklaşık 3 kat daha yaygın olmasından dolayı, çalışmada bu dalın eğitim programı esas alınmıştır.

Yöntem

Çalışma nitel araştırma yaklaşımı ile kurgulanmıştır. Nitel veri toplama yöntemlerinin (gözlem, görüşme, doküman analizi) kullanıldığı, algıların ve olayların tüm hatları ile anlaşılmasına imkan sağlayan araştırmalar nitel araştırma olarak tanımlanmaktadır (Zengin, 2021). Çalışma nitel bir araştırma türü olduğundan dolayı anket araştırma yöntemi ve anket sonuçlarıyla ilişkilendirilmek amacıyla doküman analizi yöntemi de kullanılmıştır. Hazırlanan anket çalışması üç kısımdan oluşmuştur. Birinci bölüm öğretmenlerin demografik bilgilerini belirlemeye yönelik 5 seçenekli çoktan seçmeli 3 sorudan oluşmaktadır. İkinci bölümde 11 adet soru bulunmaktadır. Sorular öğretmenlere “Değerli meslektaşım, bu bölümde alanımızın Mobilya üretim teknolojisi dalında okutulan derslerin değerlendirmeleri yer almaktadır. Değerlendirmenizi 3432.07 iş-kur meslek koduyla tanımlanan iç mekân ve mobilya teknolojisi teknisyeni *Ahşap ve ahşap ürünleri kullanılarak yapılan masa, sandalye, koltuk, sehpa, dolap vb. malzemeler ile yine bu ürünler kullanılarak yapılan bina iç dekorasyonu ve söz konusu bu ürünlerin imalat, montaj, bakım ve onarım işlerini tek başına ya da ekip halinde yapan kişidir* tanımındaki hedef kriterleri kazandırması açısından ders çıktılarını göz önüne alarak hassasiyetle yapmanızı istirham ederim.” İfadesiyle açıklanarak sunulmuştur. Soru kökünde ders isimleri, haftalık ders saati sayısı ve ders içeriği (modüller) verilmiştir. Katılımcılardan çoktan seçmeli 5 adet seçenektan sadece birisini işaretlenmesi istenmiştir. Seçenekler 1-Ders kaldırılmalıdır, 2- Dersin haftalık saati ve modül sayısı azaltılmalıdır, 3- Dersin haftalık saati ve modül sayısı sabit kalmalıdır, 4- Dersin haftalık saati ve modül sayısı artırılmalıdır, 5- Ders güncellenmelidir seçeneklerinden oluşmuştur. Üçüncü bölüm ise öğretmenlerin ders işleme koşullarına yönelik 4 sorudan oluşmaktadır. Her soruyu öğretmenlerden okullarındaki ders işleme koşullarına ait yeterliklerin 5’li likert ölçeğinde (5 en yüksek-1 en düşük) değerlendirmeleri istenmiştir. Tüm ankette katılımcılara her soruda tek tercih hakkı verilmiştir.

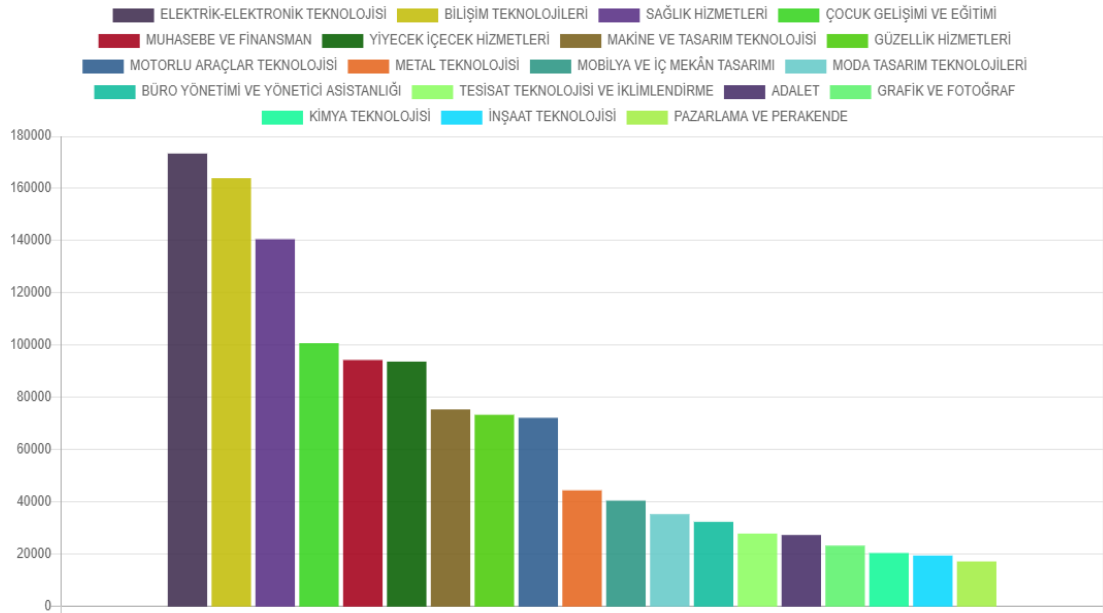
Verilerin oluşturulması ve analizi

Çalışmada Mobilya ve İç Mekân Tasarımı eğitiminin mesleki ve teknik eğitim kurumlarındaki mevcut durumu, çeşitli güncel resmi kaynaklardan, kaynak tarama yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırma hipotezinin amaçlarına uygun olarak geliştirilen anket, <https://docs.google.com/forms> adresinde öğretmenlerin katılımına sunulmuştur. Mobilya ve dekorasyon öğretmenleri sosyal medya grubunda konuyla yakından ilgili öğretmenlerin isteğe bağlı olarak anketi doldurmaları isteği duyurulmuştur. Her katılımcıya Google hesabı ile ankete bir defa katılım izni verilmiştir. Analiz birimine konu olan eğitim programı değerlendirmesine, Türkiye genelinden herhangi bir sınırlama getirilmeksizin gönüllü olarak katılan öğretmenlerin raporları alınmıştır. Çalışmada, tanımlayıcı istatistiklerin çözümlenmesinde frekans, yüzde ve aritmetik ortalama değerlerinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

A. Mobilya ve İç Mekân Tasarım Alanı Eğitiminin Mevcut Durumu

Mobilya ve İç Mekân Tasarımı, sağladığı istihdam imkânı, üretim sürecinde ortaya çıkardığı katma değer ve küresel piyasada ağırlığı nedeniyle ekonomik kalkınma sürecinde önemli yeri olan bir endüstri dalı olmuştur. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanındaki eğitim; günün kullanıcı isteklerine cevap verebilecek, kaynakları ve zamanı verimli kullanabilen, kendini mesleki gelişimlerin gerisinde bırakmayacak nitelikli insan gücünü yetiştirmek için gelişen eğitim teknolojilerini ve metotlarını kullanarak faaliyetini sürdürmektedir. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı işlevsel değerleri ile mekânların kullanılabilirliğini sağlayan estetik değeriyle yaşadığımız ve çalıştığımız mekânların daha kullanılabilir hale gelmesini amaçlar. Bu alanda tasarım ve tekniği birleştiren ürünler ortaya çıkarmaktadır (MEB, 2020). Ülkemizde öğrenci sayılarına göre ilk 20 alanın sıralaması Şekil 3’de gösterilmiştir. Mesleki ve teknik eğitimde uygulanan 54 alan içerisinde öğrenci sayısına göre Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı 11. Sırada yer almaktadır.

Şekil 3. Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitim Verilen Alanların Öğrenci Sayıları (MEB a 2022)

Türkiye’de mobilya ve iç mekân tasarım sektörü hızla gelişmekte ve büyümektedir. Buna bağlı olarak küçük ve orta ölçekli işletmeler giderek şirketleşmekte ve bu alanda ciddi miktarda elemana ihtiyaç duyulmaktadır. Sektör, ülkemizde çoğu geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi küçük ölçekli işletmelerin ağırlıkta olduğu bir görünümde. Son yıllarda ise büyük ölçekli işletmelerin sayısı artmıştır. Müşteri ilişkileri, ürün bilgisi, uluslararası ticaret, iş organizasyonu, tasarım, lojistik, danışmanlık, pazarlama ve bilgi/iletişim sistemleri konusunda kişilerin sahip olması gereken mesleki gereklilikler artmakta ve bu gereklilikler ürün ağırlıklı sistemlerden hizmet ağırlıklı sistemlere doğru bir kayma eğilimi göstermektedir.

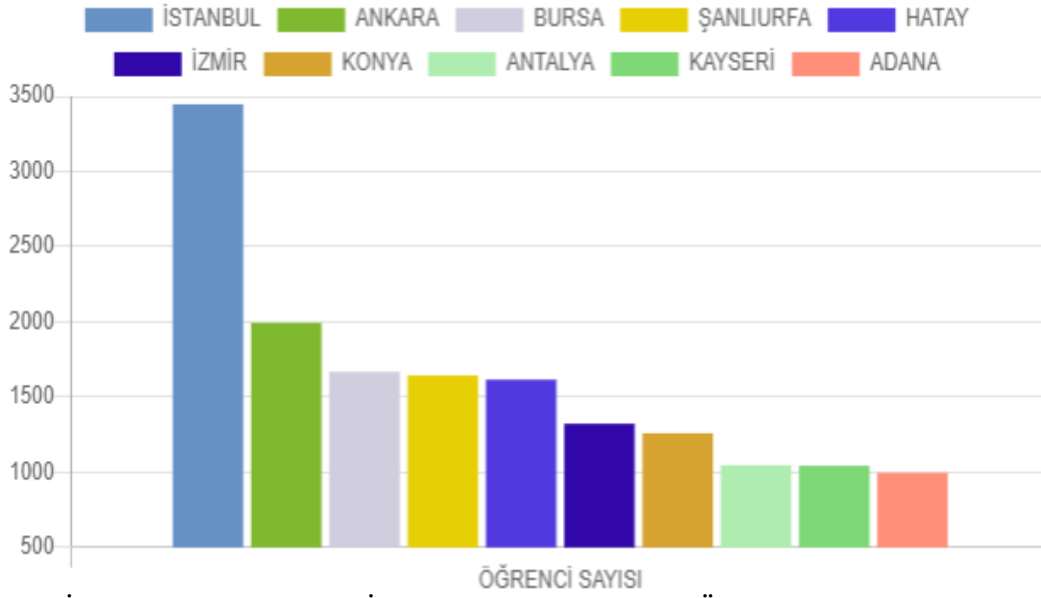
Günümüzde meslekler, kendi alt dallarını oluşturup bunları adeta birer bağımsız meslek gibi ortaya koymaktadır. Bu değişimden Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı da etkilenmiş ve kendi alt dallarını oluşturmuştur. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı çerçeve öğretim programında, Mobilya Üretim Teknolojisi ve Mobilya İç Mekân Ressamlığı dalları yer

almaktadır (MEB b, 2022). Eğitim programı Talim Terbiye Kurulu tarafından 23/03/2020 tarih ve 9 sayılı karar ile 2751 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan haftalık ders çizelgeleri ile yürürlüğe girmiştir. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanı güncellenen yeni program yapısı Tablo 1’de gösterilmiştir. Bu tabloda sınıflara göre haftalık ders saatleri ve her bir dersin Ulusal Meslek Standartlarına göre ulaştırabileceği seviyeler gösterilmiştir.

Tablo 1. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Alanı Eğitim Programı Yapısı

Dal Adı	Ders Adı	Sınıf düzeyleri				Mesleki yeterlik	
		9	10	11	12	Seviye	Ünvan
Alan Ortak Dersler	Mobilya Teknik Resmi	3				1	-
	Birleştirme Teknikleri	6				1	-
	Makine Bilgisi		2			2	Çırac
	CNC Makinelerde Üretim			3		3	Kalfa
	İşletmelerde Mesleki Eğitim				24	4	Teknisyen (Usta)
Mobilya Üretim Teknolojisi	Masif Mobilya Üretimi		8			2	Çırac
	Bilgisayarlı Temel Mobilya Çizimi		4			2	Çırac
	Bilgisayarlı İç Mekân Resmi			4		3	Kalfa
	Panel Mobilya Üretimi			8		3	Kalfa
	Tasarım ve Malzeme Bilgisi			2		3	Kalfa
Mobilya İç Mekân Ressamlığı	Temel Tasarım ve Süsleme		3			2	Çırac
	Mekân Yardımcı Gereçleri		3			2	Çırac
	Bilgisayarlı Mobilya Tasarımı		8			2	Çırac
	Üç Boyutlu Görsel Sunum Teknikleri			4		3	Kalfa
	Bilgisayarlı Mekân Tasarımı			10		3	Kalfa

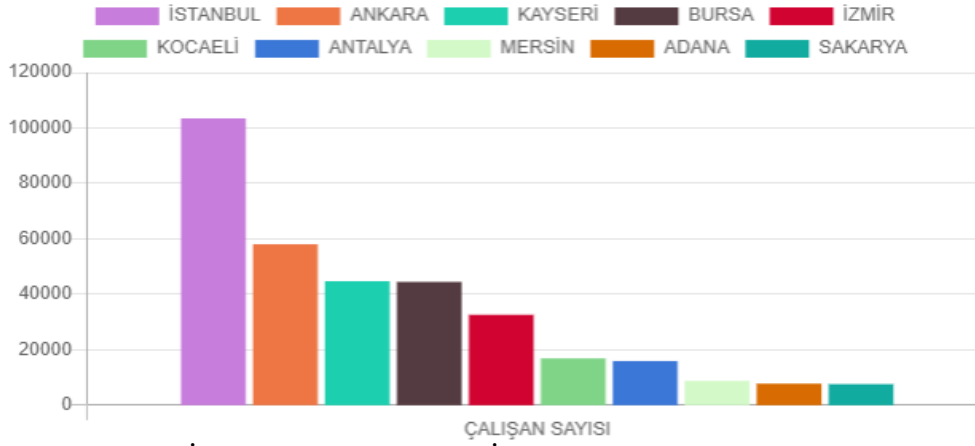
Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanında Türkiye’de toplam 40.584 öğrenci eğitim almaktadır. Bu sayının tüm alanlara oranı %2.81’ dir. Türkiye’de toplam 415 adet mesleki liselerde örgün eğitim veren Mobilya ve İç Mekân Tasarım alanı bulunmaktadır. Bu okulların 6 tanesi Anadolu Teknik programı, 21 tanesi çok programlı liselerde, kalan kısmı ise Mesleki ve Teknik Anadolu lisesinden oluşmaktadır. Bu okullarda 404 adet Mobilya Üretim Teknolojisi dalı, 129 adet Mobilya Ressamlığı dalı okutulmaktadır (MEB c, 2022). Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanında Türkiye’de öğrenci sayıları ilk 10 ilin sıralaması aşağıda Şekil 4’de gösterilmiştir. İstanbul 3.447, Ankara 1.994, Bursa 1.668, Şanlıurfa 1.644, Hatay 1.616, İzmir 1.323, Konya 1.260, Antalya 1.047, Kayseri 1.044, Adana 997 öğrenciden oluşmaktadır.

Şekil 4. İllere Göre Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Alanı Öğrenci Sayıları (MEB d, 2022)

Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanında ilk 10 ilin çalışan sayısı sıralaması aşağıda Şekil 5’de gösterilmiştir. İstanbul 103.456, Ankara 58.064, Kayseri 44.737, Bursa 44.484, İzmir 32.626, Kocaeli 16.909, Antalya 15.941, Mersin 8.788, Adana 7.790, Sakarya 7.606 çalışandan oluşmaktadır. Ulay (2020), Türkiye’de mobilya imalatı yapan işyerlerinin Kayseri %9.2, Bursa (İnegöl)%9.7, İzmir %6.8, Ankara %15.8, İstanbul %25.5, Kocaeli ve Antalya’da yaklaşık %2.6’sı bulunduğunu açıklamıştır. Bu çalışmadaki çalışan sayısı en çok iller ile literatürdeki mobilya üreten işletmelerin en çok olduğu iller birbiriyle örtüşmektedir.

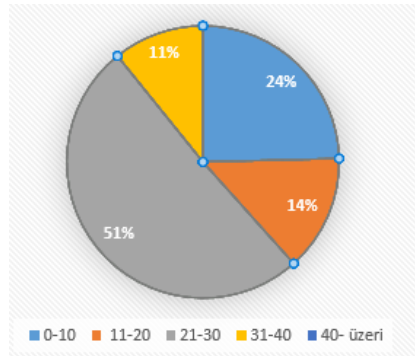
Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanında Türkiye’de çalışan sayısına göre tüm alanlardaki çalışanlara oranı %2.1’dir. Tüm alanlardaki öğrenci sayısına göre, bu alandaki öğrenci sayısının oranı ise %2.8’dir. Bu durumda öğrenci sayısı ile çalışan oranları arasında %25 oranında bir fark oluşmaktadır. Bu farkın ileride diğer alanlara göre arz fazlalığı oluşturabileceği yorumlanabilir. İllerin öğrenci sayısı ve çalışan sayısı sıralaması karşılaştırıldığında, Kayseri, İzmir, Kocaeli, Antalya, Adana, Sakarya illerinde çalışan sayısının daha ön sıralara kaydığı görülmektedir. Bu illerde yerel düzeyde talep fazlalığı olabileceği ve öğrenci sayısının artırılması gerektiği söylenebilir. Öte yandan Bursa, Şanlıurfa, Hatay, Konya illerinde arz fazlalığının olma ihtimali olduğu ve öğrenci sayısının azaltılması gerektiği söylenebilir. Özer (2019), tüm illerde üretim ve hizmet sektörleri ve kapasitelerini ve o illerde mesleki ve teknik eğitimde hangi alanlarda eğitim verildiği bilgilerini içeren mesleki ve teknik eğitim haritalaması çalışması yapıldığını, illerde mesleki ve teknik eğitim verilecek alanlar güncellenmekte ve yeniden yapılandırılmakta olduğunu bildirmiştir. 2020 yılındaki alınan bu önlemlerin ileriki yıllarda iller bazında arz-talep dengesini daha da güçlendireceği söylenebilir.

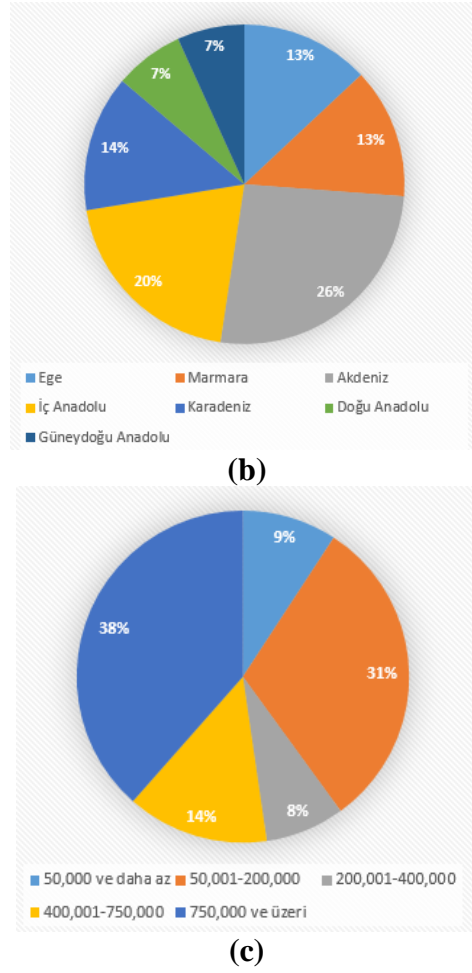
Şekil 5. Türkiye’de İllere Göre Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Çalışan Sayıları (MEB e, 2022)

B. Alan Öğretmenlerinin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Anket çalışmasına katılan öğretmenlerin demografik verilerine ait bulgular Şekil 6'da gösterilmiştir. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı öğretmenlerinin %51'i 21-30 yıllık, %24'ü 0-10 yıllık, %14'ü 11-20 yıllık, %11' i 31-40 yıllık mesleki deneyime sahiptirler. Bu bilgiler, öğretmenlikte kıdem yılının eğitim anlayışında değişikliği etkilemesi açısından, çalışmanın kapsayıcılığını görmek için elde edilmiştir. Çalıştıkları yerleşim yeri nüfusuna göre öğretmenlerin %38'i 750.000 ve üzeri, %31'i 50.001-200.000 arası,, %14'ü 400.001-750.000 arası, %9'u 50.000 ve daha az, %8'i 200.001-400.000 arası nüfusa sahip yerleşim yerlerinde çalışmaktadır. Bu durum yerel düzeyde arz-talep dengesini ve aranan elaman niteliklerini de etkilemektedir. Bu amaçla çalışmanın kümelenme dağılımını görmek açısından bu bilgiler elde edilmiştir. Öğretmenlerin %13'ü Ege bölgesinde, %13'ü Marmara bölgesinde, bölgesinde, %26'sı Akdeniz bölgesinde, %20'si İç Anadolu bölgesinde, %14'ü Karadeniz bölgesinde, %7'si Doğu Anadolu ve %7'si Güneydoğu Anadolu bölgesinde çalışmaktadırlar.

(a)

Şekil 6. Öğretmenlerin (a) Kıdem Yılı, (b) Çalıştıkları Bölge, (c) Çalıştığı Yerin Nüfusu

C. Alan Öğretmenlerinin Ders Müfredatı Değerlendirmelerine İlişkin Bulgular

Mobilya ve İç Mekân Tasarım alanı öğretmenlerinin Mobilya Üretim Teknolojisi dalında okutulan derslere ait değerlendirme ölçütlerine verdikleri cevapların %'lik oranları Tablo 2'de gösterilmiştir. Katılımcılar 9.Sınıfta okutulan geometrik çizimler, görünüş çıkarma, mobilya birleştirmeleri çizme modüllerinin bulunduğu haftada 3 saatlik mobilya teknik resmi dersi için en çok (%41.5) “dersin haftalık saati ve modül sayısı sabit kalmalıdır” tercihinde bulunmuşlardır. Bu dersin modül sayısının ve işlenme süresinin yeterli olduğu söylenebilir. Öte yandan “dersin haftalık saati ve modül sayısı artırılmalıdır” tercihinde bulunanların oranı da yüksek olduğundan imkanlar elverdiğinde bu talepte değerlendirilmelidir.

10.sınıfta okutulan temel işlem makineleri, şekillendirme makineleri, el makineleri, zımparalama makineleri, kenar bantlama makineleri modüllerinin bulunduğu haftada 2 saatlik makine bilgisi dersi için en çok (%43.1 oranında); 10.sınıfta okutulan iç mekânda tasarım ve ergonomi, bilgisayarda aksesuar mobilya çizimi, bilgisayarda tek mobilya çizimi modüllerinin bulunduğu haftada 4 saatlik bilgisayarlı temel mobilya çizimi dersi için en çok (%44.6 oranında) “dersin haftalık saati ve modül sayısı sabit kalmalıdır” tercihinde bulunmuşlardır. Bu derslerin modül sayısının ve işlenme süresinin yeterli olduğu söylenebilir. Öte yandan bu derslerde “dersin haftalık saati ve modül sayısı artırılmalıdır” tercihinde bulunanların oranı da yüksek olduğundan imkanlar elverdiğinde bu talepler de değerlendirilmelidir.

11.sınıfta okutulan bilgisayarda iç mekân mobilyaları çizimi, bilgisayarda mekân düzenlemeleri modüllerinin bulunduğu haftada 4 saatlik bilgisayarlı iç mekân resmi dersi için en çok (%49.2 oranında); 11.sınıfta okutulan ahşap malzemeler, tutkal ve yapıştırıcılar, mobilya tamamlayıcı aksesuarları, çekmece konstrüksiyonları, kapak konstrüksiyonları modüllerinin bulunduğu haftada 2 saatlik tasarım ve malzeme bilgisi dersi için en çok (%55.4 oranında) “dersin haftalık saati ve modül sayısı sabit kalmalıdır” tercihinde bulunmuşlardır. Bu derslerin modül sayısının ve işlenme süresinin oldukça yeterli olduğu söylenebilir.

10.sınıfta okutulan makinelerde kaba kesim, makinelerde şekillendirme, montaj ve perdah, ahşap yüzeyleri süsleme, ahşap yüzeylere üst yüzey işlemleri uygulama modüllerinin bulunduğu haftada 8 saatlik masif mobilya üretimi dersi için yüksek oranlarda (%36.9 oranında); 11.sınıfta okutulan mobilya üretimi planlama, tablaları hazırlama, mobilya montajı yapma, duvar kaplama yapma, zemin döşemesi yapma modüllerinin bulunduğu haftada 8 saatlik panel mobilya üretimi dersi için en yüksek oranda (%41.5 oranında) “dersin haftalık saati ve modül sayısı artırılmalıdır” tercihinde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin genel olarak fiilen üretime yönelik derslerde haftalık saati ve modül sayısının yetersiz olduğunu belirttikleri görülmektedir.

12. sınıfta 24 saat (haftada 3 gün) yapılan işletmelerde meslek eğitimi uygulaması için en çok (%58.5 oranında) “dersin haftalık saati ve modül sayısı sabit kalmalıdır” tercihinde bulunmuşlardır. Bu dersin değerlendirme oranı tüm değerlendirmeler için en çok tercih edilen olmuştur. Literatürdeki araştırmaların çoğunda okul-sanayi işbirliğinin önemli olduğu vurgulanmıştır. Aşkın ve ark. (2020), üniversite sanayi işbirliği çerçevesinde alınan uygulamalı eğitimlerin, öğrencilerin mesleki gelişimlerine, mobilya sektörünü daha yakından tanımalarına ve bilgilenmelerine önemli katkı sağladığını bildirmişlerdir. Kolutek ve Bal (2017), okulda alınan bilgilerin yanında beceri eğitimi esnasında kazandırılan becerilerin, öğrencilerin iş hayatına hazırlanmasında oldukça önemli olduğunu söylemişlerdir. Bu uygulamanın sadece alan eğitimi değil aynı zamanda işçi-işveren ilişkileri, işyeri kuralları vb. açıdan kazanımları da dikkate alınırca oldukça önemli olduğu söylenebilir.

Tablo 2. Ders Müfredatına İlişkin Değerlendirme Sonuçları (%)

Dersler	1*	2*	3*	4*	5*
Mobilya Teknik Resmi	1,5	6,2	41,5	30,8	20
Birleştirme Teknikleri	4,6	9,2	15,4	41,5	29,2
Makine Bilgisi	1,5	1,5	43,1	30,8	23,1
Masif Mobilya Üretimi	0,0	4,6	36,9	38,5	20
Bilgisayarlı Temel Mobilya Çizimi	0,0	9,2	44,6	23,1	23,1
CNC Makinelerde Üretim	0,0	10,8	26,2	40	23,1
Bilgisayarlı İç Mekân Resmi	0,0	6,2	49,2	23,1	21,5
Panel Mobilya Üretimi	0,0	6,2	40	41,5	12,3
Tasarım ve Malzeme Bilgisi	1,5	3,1	55,4	18,5	21,5
İşletmelerde Mesleki Eğitim	0,0	0,0	58,5	21,5	20
Ortalama	0,9	5,7	41	30,9	21,3

*1-Ders kaldırılmalıdır, 2- Dersin haftalık saati ve modül sayısı azaltılmalıdır, 3- Dersin haftalık saati ve modül sayısı sabit kalmalıdır, 4- Dersin haftalık saati ve modül sayısı artırılmalıdır, 5- Ders güncellenmelidir.

Katılımcılar 9.sınıfta okutulan ağaç hazırlığı, ahşapta elde rendeleme ve kesme, ahşapta elde birleştirmeler, makinelerde rendeleme ve ölçülendirme modüllerinin bulunduğu haftada 6

saatlik birleştirme teknikleri dersi için en çok (%41.5 oranında) “dersin haftalık saati ve modül sayısı artırılmalıdır” tercihinde bulunmuşlardır. Bu ders tamamen atölye ortamında uygulamalı olarak beceri temelli olarak verilmektedir. Okul dışı ödevlerle desteklenememektedir. Ortaokulu yeni bitirmiş henüz el becerisi gelişmemiş öğrencilerle işlenmektedir. Bu bakımdan ders için ayrılan sürenin yetersiz kaldığı değerlendirilmektedir.

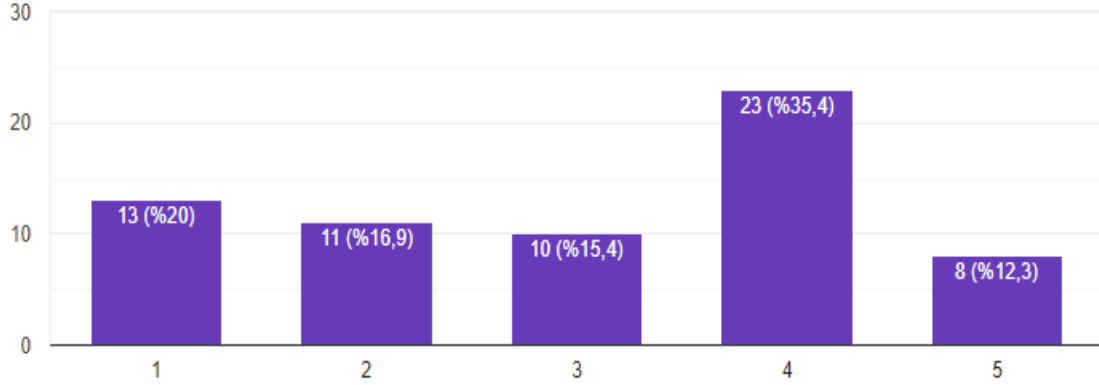
11.sınıfta okutulan mobilya üretiminde CAD/CAM program kullanma, CNC makinelerinde ebatlama, CNC makinelerinde kenar ve yüzey frezeleme, CNC makinelerinde delme işlemleri, CNC makinelerinde tornalama işlemleri, lazer makinelerinde ahşap süsleme yapma modüllerinin bulunduğu haftada 3 saatlik CNC makinelerde üretim dersi için en çok (%40 oranında) “dersin haftalık saati ve modül sayısı artırılmalıdır” tercihinde bulunmuşlardır. Bu ders, her ne kadar entegre program gibi işlese de farklı yeterlikler gerektiren CAD ve CAM iki ayrı unsurdan oluşmaktadır. Yani üretim tasarımı yapmak ve üretmek bir noktadan sonra ayrı ayrı tecrübeler gerektirmektedir. Öte yandan CAM üretimler her ne kadar bilgisayar destekli de olsa her bir işlemi yapan farklı makineler olduğundan makine bilgisayar iletişimi de ayrı bir tecrübe istemektedir. Bu tecrübelerin bireylere kazandırılması ise bir süreç istediğinden bu dersin haftalık süre ve içeriğinin yetersiz kaldığı yorumlanabilir. Öte yandan bu çalışmada 2022 yılı itibariyle ortaöğretim kurumlarında çalışan Mobilya ve İç Mekân tasarım öğretmenlerinin çoğunluğu okullarda yeterli sayılabilecek düzeyde donanımın bulunduğu belirtmişlerdir. Ancak Erkul ve ark. (2016), Meslek yüksekokullarında mobilya bölümlerinde 2012 yılı için CNC makinelerin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Bu durum son yıllarda kurumlardaki CNC makine donanımının daha yeterli düzeye geldiği şeklinde yorumlanabilir. Öte yandan Çolak ve Çetin (2016), KOBİ işletmelerinin mobilya ve dekorasyon teknik elamanlarındaki niteliklerde CNC kullanabilme niteliğinin, bilgisayar programları (Autocad, CAD/CAM, Solidworks gibi) ile otomasyona hakim olması niteliklerinden sonra geldiğini açıklamıştır. Bu durumda CNC donanımlarında bilişim yeteneğinin makine kullanımına göre daha ağırlıkta olduğu söylenebilir.

Yukarıdaki değerlendirmeler mobilya ve iç mekân tasarım alanının mobilya üretim teknolojisi dalında okutulan 10 adet dersten 8 tanesi için mevcut müfredat düzenlemesinin öğretmenler tarafından yeterli görüldüğü sonucunu vermiştir. Erkul ve ark. (2016), mesleki orta öğretim mobilya bölümü programları MEB-YÖK, işbirliğiyle oluşturulacak “Mesleki Eğitim Uzmanlar Komisyonu” tarafından günün koşullarına göre 2016 yılı için gözden geçirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu çalışmadaki bulgulara göre bu önerinin 2023 Eğitim Vizyonu program güncelleme çalışmalarında yerine getirildiği söylenebilir.

D. Alan Öğretmenlerinin Ders İşleme Koşullarına İlişkin Bulgular

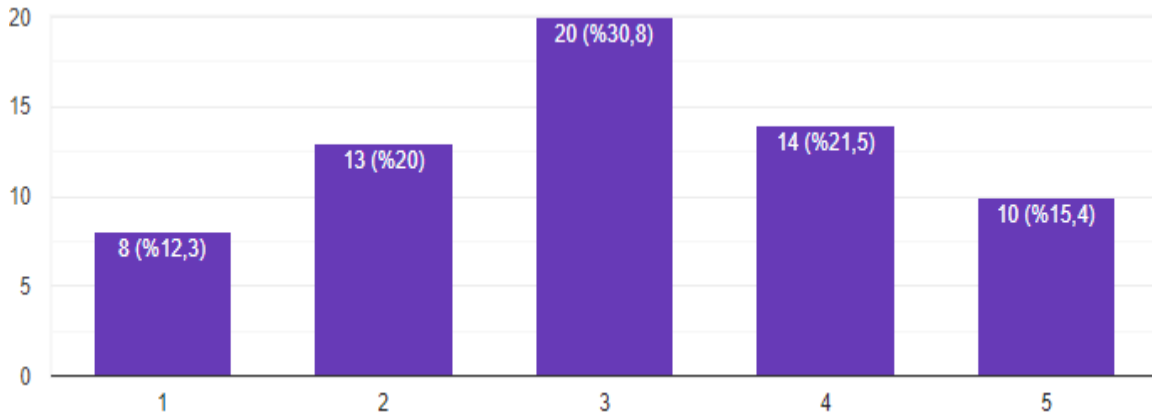
Öğretmenlerden okullarındaki ders işleme koşullarına ait yeterliklerin 5’li likert ölçeğinde (5 en yüksek-1 en düşük) değerlendirmeleri istenmiştir. Şekil 7’de mobilya ve iç mekân tasarım alanı öğretmenlerinin alan derslerini işlemek için yeterli fiziksel imkânlarla ve donanıma sahip olup olmadıkları görülmektedir. Öğretmenlerin çalıştıkları okulların 5’li likert ölçeğinde en çok (%35.4) 4.seviye, en az (%12.3) ise 5.seviye kapasitede fiziksel imkânlarla ve donanıma sahip olduğu tespit edilmiştir. Bozgeyikli (2019), meslek liselerinde teknolojiye paralel olarak güncellenemeyen laboratuvar, atölye vb. fiziksel alanlarda yapılan eğitim neticesinde öğrencilerin, teknolojik yeniliklerden uzak, dolayısıyla istihdam edilmeleri beklenen iş piyasasının taleplerine cevap veremediklerini söylemiştir. Bu zayıf yönün bu çalışmadaki sonuçlara göre mobilya ve iç mekân tasarım alanında çok yaşanmadığı veya son

yıllarda azaldığı söylenebilir. Ayrıca, Aydın ve ark. (2017), Meslek yüksekokullarında yeterli fiziksel imkânlar ve donanıma sahip olunamadığını belirtmişlerdir.

Şekil 7. Alanda Okutulan Dersler İçin Yeterli Fiziksel İmkânlar ve Donanıma Sahip Olma Oranları

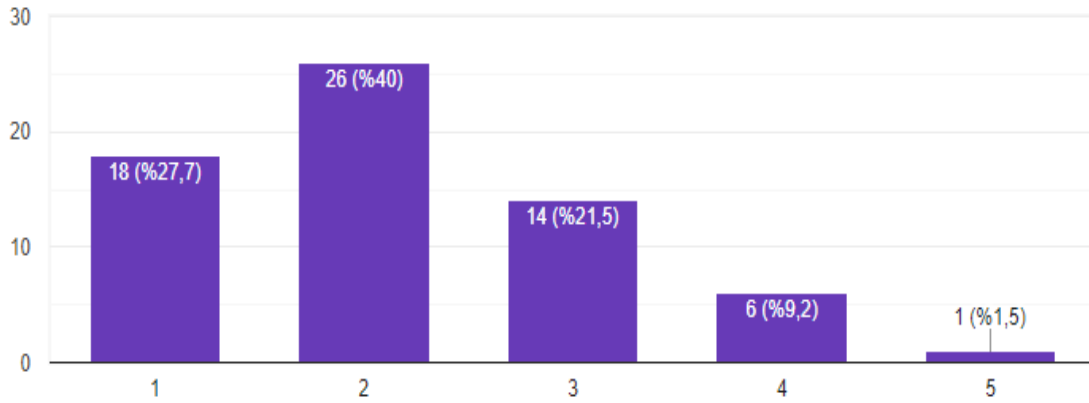
Şekil 8’de Mobilya ve İç Mekân Tasarım alanı öğretmenlerinin alan derslerini işlemek için yeterli içerikte ders materyallerine erişip erişemedikleri görülmektedir. Öğretmenlerin çalıştıkları okullarda 5’li likert ölçeğinde en çok (%30,8) 3.seviye, en az (%12,3) ise 1.seviye yeterli içerikte ders materyallerine erişebildikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bir kısmının yeterli düzeyde ders materyallerine ulaşamaması bazı okullarımızda tasarım dersleri için, Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanına ait bilgisayar laboratuvarlılarının bulunmamasından olabileceği değerlendirilmektedir. Canbal ve ark.(2020), 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında akademik ve genel beceriler odağında hazırlanan mesleki ve teknik ortaöğretim programlarının hedeflerine ulaşmasında önemli bir araç olan öğretim materyalleri; ders kitapları ve bilgi- iş ve işlem yaprakları formatında 2020-2021 yılı eğitim öğretim yılından itibaren öğrencilere sunulmasının amaçlandığını belirtmiştir. Literatürdeki amaçlanan hedefin, bu çalışmadaki bulguları daha olumlu sonuçlara götüreceği söylenebilir.

Şekil 8. Alanda Okutulan Dersler İçin Yeterli İçerikte Ders Materyallerine Erişebilme Oranları

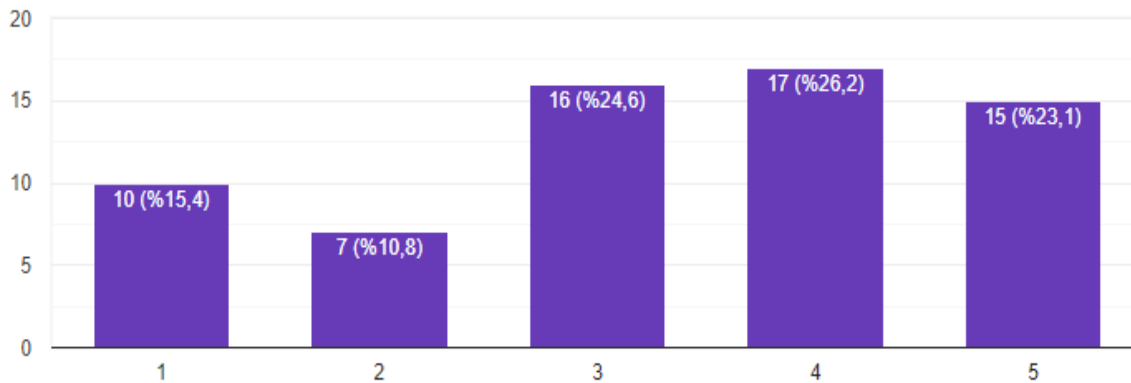
Mobilya ve iç mekân tasarım alanı öğretmenlerinin alan derslerini işlemek için öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri Şekil 9’da görülmektedir. Öğretmenlerin çalıştıkları okullarda 5’li likert ölçeğinde en çok (%40) 2.seviye, en az (%1,5) ise 5.seviye öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. Bu durumun liselere geçiş sınav puanlarına bakıldığında, öğrencilerin ortaokuldan sonra hedeflerini okul türü olarak Fen ve sosyal

bilimler liseleri, sonra Anadolu liseleri, daha sonra ise Mesleki ve Teknik Anadolu liseleri olarak belirlemesinden kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca Mesleki ve Teknik Anadolu liselerinde okutulan en yaygın sanayi temelli teknik alanlarda öğrenciler sırayla en çok bilişim, Elektrik ve elektronik alanlarını, daha sonra otomasyon veya sıhhi tesisat gibi alanları, en son olarak da mobilya veya metal alanlarını tercih ettikleri görülmektedir. Bu durumda zaten düşük olan bilişsel kapasitesiyle öğrencinin istemediği bir alanda zorunlu eğitimini tamamlamaya zorlandığı bir ortamda hazırbulunuşluk konsantrasyonunu yakalayamadığı söylenebilir. Erkul ve ark. (2016), Mobilya bölümü öğrencilerinin mesleki ortaöğretim kurumlarından yeterli bilgi, beceri ve donanımı kazanmadan ön lisans eğitime geldiğini bildirmişlerdir. Özer (2020), Mesleki ve Teknik ortaöğretim sisteminde yapılan iyileştirmeler 2023 Eğitim Vizyonunun ana hedeflerinden olan okul türleri arasındaki başarı farklarının azaltılmasına da doğrudan katkı sağlayacağını, bilinçli ve isteyerek Mesleki ve Teknik ortaöğretimi tercih eden öğrencilerin artışı uzun vadede mesleki eğitim türünde görülen başarıyı da artıracığını bildirmiştir.

Şekil 9. Alanda Okutulan Dersler İçin Öğrencilerin Hazır Bulunuşluk Düzeyleri

Şekil 10'da Mobilya ve İç Mekân Tasarım alanı öğretmenlerinin alan derslerini işlerken hizmet içi eğitim alma ihtiyacı düzeyleri görülmektedir. Öğretmenlerin 5'li likert ölçeğinde en çok (%26.4) 4.seviye, en az (%10.8) ise 2.seviye hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Bozgeyikli (2019), OECD ülkelerinde öğretmenlerin %50,9'unun mesleki bir gelişim programına katıldıklarını, Türkiye'de ise öğretmenlerin sadece %24'ünün böyle bir eğitime katıldığını, mesleki gelişim programlarına ilişkin bu düşük oranlar, gelişen teknolojiye ayak uydurmak zorunda olan meslek liseleri özelinde incelendiğinde daha da olumsuz bir durum ortaya çıktığını belirtmiştir.

Şekil 10. Alanda Okutulan Dersleri İşleyen Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitim Alma İhtiyaç Oranları

SONUÇLAR

Türkiye’de ortaöğretim düzeyinde mesleki ve teknik eğitim kurumlarında 54 alanda eğitim verilmektedir. Mobilya iç mekân tasarım alanı 415 farklı okullardaki 40.584 öğrenci sayısı ile 11.sırada yer almaktadır. Türkiye’de öğrenci sayıları ilk 5 İlin sıralaması İstanbul, Ankara, Bursa, Şanlıurfa ve Hatay olarak sıralanmaktadır. Mezunların çalışan sayısı sıralaması ilk 5 İl İstanbul, Ankara, Kayseri, Bursa ve İzmir olarak sıralanmıştır. Mobilya ve İç Mekân Tasarımı alanında eğitim alan öğrenci sayısı diğer alanların %2.81’ dir. Çalışan sayısı ise diğer alanların %2,1’idir. Bu durumda Türkiye genelinde bu alandaki öğrenci sayısının diğer alanlara göre %25 azaltılması gerektiği değerlendirilmektedir.

Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında derslere giren mobilya iç mekân tasarım alanı öğretmenleri, alanda okutulan 10 adet ders için değerlendirmede bulunmuşlardır. Öğretmenlerin çoğunluğu, 2 ders için yüksek oranda, 2 ders için ise kısmen haftalık ders saati ve modül sayısının artırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında derslere giren mobilya iç mekân tasarım alanı öğretmenlerinin çoğunluğu, alan derslerini işlemek için yeterli fiziksel imkânlar ve donanıma sahip olduklarını, alan derslerini işlemek için yeterli düzeyde eğitim materyallerine erişebildiklerini, alan derslerini işlerken hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Ayrıca dersleri işlemek için öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin yetersiz olduğunu beyan etmişlerdir. Bu durumda kişisel gelişim odaklı, öğrenciyi motive edici iyileştirmeler yapılmalıdır.

Eğitim yöneticilerine, mobilya iç mekân tasarım alanı öğrencilerine öngörülen müfredatın okutulabilmesi için hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılması, hızlı gelişen teknolojilere uyum için alan öğretmenlerine yeterli düzeyde hizmetiçi eğitim verilmesi, arz talep dengesizliğinin belirgin olduğu Şanlıurfa, Hatay, Konya gibi illerimizde alandaki öğrenci sayılarının azaltılması önerilmektedir.

FINANSAL DESTEK BEYANI

Çalışma için herhangi bir maddi destek alınmamıştır.

ETİK KURUL ONAYI

Bu çalışma etik kurul onayı gerektirmemektedir.

KAYNAKLAR

Akpınar, Y. (2003). Meslek Yüksek Okullarına Sınavsız Geçiş. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 33 (33), 8-25.
<https://dergipark.org.tr/en/pub/kuey/issue/10364/126864>

- Aşkın, A., Çetin, F., Çabuk, Y., (2020). Üniversite-Sanayi işbirliği uygulamasının mobilya ve dekorasyon programı mezunları açısından değerlendirilmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, c. 22, s. 2, ss. 510-520. doi: 10.24011/barofd.752604
- Aydın, M., Merdan, R., Akyürekli, Ö., (2017). Yükseköğretimde mesleki eğitimin önemi ve bir alan araştırması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, c.9, s. 21, ss. 191-202. doi: 10.20875/makusobed.30703
- Bal, B.C., Artunal, S., Dumanoglu, F., (2019). The importance of the vocational training centers in providing labor to the furniture industry in Turkey. *Furniture and Wooden Material Research Journal*, c.2, s. 1, ss. 23-29. <https://doi.org/10.33725/mamad.558191>
- Bozgeyikli, H., (2019). Mesleki ve teknik eğitimin geleceği (Analiz Raporu: 2019/02). *İlke İlim Kültür Eğitim Vakfı*, yayın no. 20, ss. 1-31.
- Canbal, M.S., Kerkez, B., Suna, H.E., Numanoglu, K. V., Özer, M., (2020). Mesleki ve teknik ortaöğretimde paradigma değişimi için yeni bir adım: eğitim programlarının güncellenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi* c. 11, s. 21, ss. 1-26, 2020.
- Çolak, M., & Çetin, T., (2016). Qualifications sought in technical employees by sme businesses (furniture industry sample), *Press Academia Procedia*, c.2, s. 1, ss. 610-619. doi: 10.17261/Pressacademia.2016118682
- Erkul, H., Okçu, O., Bilge, T., (2012). Çanakkale Meslek yüksekokul u'nda mobilya dekorasyon eğitimi üzerine bir araştırma. *Mesleki Bilimler Dergisi*, c. 1, s. 1, ss. 8-17. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mbd/issue/34034/37667>
- Kolutek, S., & Bal, B.C., (2017). Mobilya üretimi yapılan iş yerlerinde beceri eğitiminin verimliliği. *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*, SSN:2147-345 ss. 580-587.
- Küçükkoğlu, M., (2018). Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Bölümlerinde Eğitim Gören Öğrencilerin İş Sağlığı Ve Güvenliği Bilincinin Analizi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, Türkiye.
- MEB, (2020). Millî Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü, Programlar ve Öğretim Materyalleri Daire Başkanlığı, Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Alanı Çerçeve Öğretim Programı.
- MEB a, (2022). <http://meslekiegitimharitasi.meb.gov.tr/ogrenci.php>. (Erişim Tarihi 11.08.2022)
- MEB b, (2022). <http://meslek.eba.gov.tr/indir.php?d=MVVTdm>. (Erişim Tarihi 11.08.2022)
- MEB c, (2022). <http://mtegm.meb.gov.tr/kurumlar>. (Erişim Tarihi 11.08.2022)
- MEB d, (2022). <http://meslekiegitimharitasi.meb.gov.tr/alanbilgi.php?alanid=31>. (Erişim Tarihi 11.08.2022)
- MEB e, (2022). <http://meslekiegitimharitasi.meb.gov.tr/alanbilgi.php?alanid=31>. (Erişim Tarihi 11.08.2022)
- Özer, M., (2018). 2023 Eğitim vizyonu ve mesleki ve teknik eğitimde yeni hedefler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, c. 8, s. 3, ss. 425-435. <https://doi.org/10.5961/jhes.2018.284>
- Özer, M., (2019). Mesleki ve teknik eğitimde sorunların arka planı ve Türkiye'nin 2023 eğitim vizyonunda çözüme yönelik yol haritası. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* c.9, s.1, ss.1-11. <https://doi.org/10.5961/jhes.2019.304>
- Özer, M., (2020). Mesleki eğitimde okuldan işe geçişi etkileyen yeni parametreler küresel dönüşümde yeni eğilimler. *İlmi Etüdler Derneği İnsan & toplum*, c.10, s. 3, ss. 1-27. doi: 10.12658/M0534. <http://orcid.org/0000-0001-8722-8670>

- Şeker, S., Bülbül Z., Erdinler, S., (2022). Opinions of forest industrial engineering and vocational school of forestry students on online computer aided design learning. *Düzce University Journal of Science and Technology*, c. 10, ss. 1079-1090. doi: 10.29130/dubited.985281
- Toker, H., Ergun, M.E., Baysal, E., Türkoğlu, Ü., (2016). Meslek yüksekokullarındaki mobilya ve dekorasyon programlarının sorunları ve çözüm önerileri. 5. *Uluslararası Meslek yüksekokulları Sempozyumu*, Prizren.
- Uçar, C., & Özerbaş, M.A., (2012). Mesleki ve teknik eğitimin dünyadaki ve Türkiye'deki konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, c. 2, s. 2, ss. 242-253.
- Ulay, G., (2020). Meslek yüksekokul larındaki mobilya ve dekorasyon eğitimi ile sektörün personel ihtiyacının incelenmesi. *Mobilya ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi*, c.3, s. 2, ss. 71-83. doi: 10.33725/mamad.784862
- Uzun, O., (2018). Mobilya ve dekorasyon programı öğrencilerinin izometrik kavrama kuvvetlerinin belirlenmesi. *Journal of Engineering Sciences and Design*, c. 6, ss. 242 – 247.
- Üstün, S., Çetin, A., Uzun, R.O., Çorumlu, V., (2016). Türkiye' de Mesleki Yeterlilikler ve 5. Seviye (Ön Lisans) Ulusal Meslek Standartları ve Yeterliliklerin İncelenmesi. *UMYÖS konferansı*, Kosova. <https://www.researchgate.net/publication/305432285>
- Zengin, G., (2021) Türkiye'de mobilya ve dekorasyon eğitiminde yazılan lisansüstü tezler üzerine bir araştırma, *Mobilya ve Ahşap Malzeme Araştırmaları Dergisi* 4(2), 155-165. DOI: 10.33725/ mamad.1019448